

[Time: 3 Hrs]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory. Attempt Sub question (A) or (B) of Question no. 5
 2. Figures to the right indicate full marks.
 3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.

- Q.1 Answer **any two** questions of the following: 20
- a. Explain the concept of general equilibrium.
 - b. What are the marginal conditions for pareto optimal resource allocation?
 - c. Explain Arrow's impossibility theorem.
- Q.2 Answer **any two** questions of the following: 20
- a. Explain the measurement of monopoly power.
 - b. Explain the equilibrium under discriminating monopoly.
 - c. Discuss long run equilibrium of a firm under monopolistic competition.
- Q.3 Answer **any two** questions of the following: 20
- a. Explain Cournot's model of oligopoly.
 - b. Explain Nash equilibrium and dominant strategy under oligopoly market.
 - c. Discuss the concept of Prisoner's dilemma in Game theory.
- Q.4 Answer **any two** questions of the following: 20
- a. Explain the problem of moral hazard.
 - b. Discuss the concept of principal-agent problem.
 - c. Explain Asymmetric information and market for lemons.
- Q.5 (A) Write short notes on **any two** of the following. 20
- a. Walrasian equilibrium in production and exchange
 - b. Features of Monopolistic Competition
 - c. Characteristics of oligopoly market
 - d. Economics of search and search cost
- (OR)**
- (B) Select an appropriate option for the following. 20
1. Which assumption is NOT part of the Walrasian model?
 - a) Perfect competition
 - b) Complete markets
 - c) Increasing returns to scale
 - d) Rational agents
 2. In a two-good economy, an equilibrium occurs when:
 - a) Marginal utility is equal for both goods
 - b) Marginal rate of substitution equals the price ratio
 - c) Production is maximized for one good
 - d) Demand exceeds supply
 3. A Pareto optimal allocation is one where:
 - a) Everyone receives equal resources
 - b) No one can be made better off without making someone worse off
 - c) Total utility is maximized
 - d) All goods are distributed equally

4. Under perfect competition, Pareto optimality is achieved because:
 - a) Firms maximize profits
 - b) Prices are regulated by the government
 - c) Resources are allocated efficiently through market prices
 - d) Consumers have identical preferences
5. The core of a general equilibrium refers to:
 - a) The set of feasible allocations
 - b) The set of Pareto optimal allocations
 - c) The price-taking behaviour of consumers
 - d) The monopoly equilibrium
6. Monopolies can arise due to:
 - a) Government regulation and patents
 - b) Free entry of firms
 - c) Low fixed costs of production
 - d) Presence of substitutes
7. Price discrimination occurs when:
 - a) A firm charges the same price to all consumers
 - b) A firm charges different prices for the same good or service to different consumers
 - c) Different firms charge the same price for their products
 - d) Firms offer discounts based on purchase volume
8. Which of the following is an example of second-degree price discrimination?
 - a) Student discounts
 - b) Bulk pricing discounts
 - c) Personalized pricing based on consumer history
 - d) Flat pricing for all products
9. Under third-degree price discrimination, a monopolist allocates output so that:
 - a) Marginal cost equals price in all markets
 - b) Marginal revenue equals marginal cost in each market
 - c) Demand elasticity is equal in all markets
 - d) Total revenue is minimized
10. Chamberlin's model of monopolistic competition suggests:
 - a) Firms in the market earn long-run economic profits
 - b) The market achieves allocative efficiency
 - c) Firms face downward-sloping demand curves due to product differentiation
 - d) Firms have no control over pricing
11. In the Cournot model, each firm maximizes its profit by assuming:
 - a) Its competitors' output levels are fixed
 - b) Its competitors will adjust prices to match
 - c) Demand is perfectly elastic
 - d) Marginal cost is constant
12. Which of the following is typical of an oligopolistic market?
 - a) Homogeneous products only
 - b) Perfect information
 - c) Interdependence among firms
 - d) No government intervention

13. In the Sweezy model, the demand curve is kinked because:

- a) Firms follow price increases but not price cuts
- b) Firms follow price cuts but not price increases
- c) Demand elasticity is constant
- d) Firms always collude

14. A collusive oligopoly involves:

- a) Firms competing independently
- b) Firms coordinating decisions to maximize joint profits
- c) A monopoly created by government intervention
- d) Price leadership by a dominant firm

15. Barometric price leadership involves:

- a) The largest firm acting as the leader
- b) A firm with superior forecasting setting prices
- c) Government intervention in price setting
- d) Price leadership alternating between firms

16. Asymmetric information occurs when:

- a) Both buyers and sellers have equal information
- b) One party in a transaction has more or better information than the other
- c) Markets achieve equilibrium without intervention
- d) Information is costly but equally distributed

17. In a market for used cars, adverse selection occurs when:

- a) Only buyers have perfect information about car quality
- b) High-quality cars leave the market, leaving only "lemons"
- c) Prices rise to accommodate better quality
- d) Sellers disclose all information about their products

18. A risk-averse individual prefers:

- a) A certain outcome over a risky one with the same expected value
- b) Risky investments with high potential returns
- c) Situations with unknown probabilities
- d) No variation in outcomes

19. Which of the following is an example of market signaling?

- a) Employers using educational qualifications as a proxy for ability
- b) Buyers negotiating for discounts
- c) Sellers hiding defects in products
- d) Firms colluding to fix prices

20. Adverse selection refers to:

- a) The process where buyers prefer low-quality goods
- b) The tendency for markets to attract higher-risk participants due to asymmetric information
- c) Sellers offering discounts to buyers
- d) The inability to differentiate products based on quality

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.

- सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. प्रश्न क्र. ५ मध्ये (अ) व (ब) उप प्रश्नांमधील कोणताही एक उप प्रश्न सोडवा.
 २. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.
 ३. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्य मजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ द्यावा.

- प्र.१ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (२०)
 अ) सामान्य संतुलनाची संकल्पना स्पष्ट करा.
 ब) पॅरेटो इष्टतम संसाधन वाटपासाठी सीमांत अटी काय आहेत?
 क) ऑरॉचा अशक्यता प्रमेय स्पष्ट करा.
- प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (२०)
 अ) मत्केदारी शक्तीचे मोजमाप स्पष्ट करा.
 ब) भेदभावपूर्ण मत्केदारी अंतर्गत समतोल स्पष्ट करा
 क) मत्केदारी स्पर्धेच्या अंतर्गत उद्योगसंस्थेच्या दीर्घकालीन समतोलाची चर्चा करा.
- प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (२०)
 अ) अल्पाधिकार बाजार अंतर्गत कूर्नोचे प्रतिमान स्पष्ट करा.
 ब) अल्पाधिकार बाजार अंतर्गत नॅश समतोल आणि प्रबळ धोरण स्पष्ट करा.
 क) खेळ सिद्धांतामधील कैद्यांच्या कोंडीच्या संकल्पनेची चर्चा करा.
- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (२०)
 अ) नैतिक धोक्याची समस्या स्पष्ट करा.
 ब) मालक - प्रतिनिधी समस्येच्या संकल्पनेची चर्चा करा.
 क) जुन्या वस्तूंचा बाजार व असममित माहिती स्पष्ट करा.
- प्र.५ (अ) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टीप लिहा. (२०)
 अ) उत्पादन आणि विनिमयातील वॉलरस समतोल
 ब) मत्केदारीयुक्त स्पर्धेची वैशिष्ट्ये
 क) अल्पाधिकार बाजाराची वैशिष्ट्ये
 ड) शोधाचे अर्थशास्त्र व शोध खर्च
- किंवा**
- (ब) खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडा. (२०)
 १. कोणते गृहितक वॉलराशियन मॉडेलचा भाग नाही?
 अ) पूर्ण स्पर्धा
 ब) पूर्ण बाजारपेठा
 क) प्रमाणाचा वाढीव परतावा
 ड) तर्कशुद्ध प्रतिनिधी

२. द्वि-वस्तू अर्थव्यवस्थेत, समतोल तेव्हा होतो जेव्हा _____.
- अ) सीमांत उपयुक्तता दोन्ही वस्तूसाठी समान आहे
ब) प्रतिस्थापनाचा सीमांत दर किमतीच्या गुणोत्तराच्या बरोबरीचा आहे
क) एका चांगल्या वास्तूसाठी जास्तीत जास्त उत्पादन केले जाते
ड) मागणी पुरवठ्यापेक्षा जास्त आहे
३. पॅरेटो इष्टतम वाटप तेव्हा होते जेव्हा _____.
- अ) प्रत्येकाला समान संसाधने मिळतात
ब) कोणाचे वाईट केल्याशिवाय काहीही चांगले केले जाऊ शकत नाही
क) एकूण उपयुक्तता जास्तीत जास्त आहे
ड) सर्व वस्तू समान प्रमाणात वितरीत केल्या जातात
४. पूर्ण स्पर्धेच्या अंतर्गत, पॅरेटो इष्टतमता प्राप्त केली जाते कारण _____
- अ) कंपन्या जास्तीत जास्त नफा मिळवतात
ब) किमती सरकारद्वारे नियंत्रित केल्या जातात
क) बाजारभावांद्वारे संसाधनांचे कार्यक्षमतेने वाटप केले जाते
ड) ग्राहकांना समान प्राधान्ये आहेत
५. सर्वसामान्य समतोलाचा गाभा खालीलप्रमाणे आहे
- अ) व्यवहार्य वाटपाचा संच
ब) पॅरेटो इष्टतम वाटपाचा संच
क) ग्राहकांची किंमत घेण्याचे वर्तन
ड) मत्केदारी समतोल
६. मत्केदारी _____ या कारणांमुळे उद्भवू शकते.
- अ) सरकारी नियमन आणि पेटंट
ब) कंपन्यांना मोफत प्रवेश
क) उत्पादनाचा कमी निश्चित खर्च
ड) पर्यायांची उपलब्धता
७. किंमत भेदभाव तेव्हा होतो जेव्हा _____
- अ) उद्योगसंस्था सर्व ग्राहकांना समान किंमत आकारते
ब) उद्योगसंस्था वेगवेगळ्या ग्राहकांना समान वस्तू किंवा सेवेसाठी भिन्न किंमती आकारते
क) वेगवेगळ्या कंपन्या त्यांच्या उत्पादनांसाठी समान किंमत आकारतात
ड) कंपन्या खरेदीच्या प्रमाणा आधारित सूट देतात
८. खालीलपैकी कोणते द्वितीय श्रेणी किंमत भेदभावाचे उदाहरण आहे?
- अ) विद्यार्थ्यांच्या सवलती
ब) मोठ्या प्रमाणात किमतीत सूट
क) ग्राहकांच्या खरेदीच्या इतिहासावर आधारित वैयक्तिक किंमत
ड) सर्व उत्पादनांसाठी समान किंमत

९. तृतीय श्रेणी किंमत भेदभाव अंतर्गत, एक मत्तेदार उत्पादन वाटप करतो जेणेकरून _____

- अ) किरकोळ किंमत सर्व बाजारपेठेतील किमतीच्या समान असेल
- ब) किरकोळ महसूल प्रत्येक बाजारातील किरकोळ खर्चाच्या बरोबरीचा असेल
- क) मागणी लवचिकता सर्व बाजारपेठांमध्ये समान असेल
- ड) एकूण महसूल कमी असेल.

१०. चेंबरलिनचे मत्तेदारी स्पर्धेचे प्रतिमान _____ सूचित करते.

- अ) बाजारातील कंपन्या दीर्घकालीन आर्थिक नफा कमावतात
- ब) बाजार वाटपाची कार्यक्षमता प्राप्त करतो
- क) उत्पादनांच्या भिन्नतेमुळे कंपन्या खाली-उतार असलेल्या मागणी वक्रांचा सामना करतात
- ड) कंपन्यांचे किमतीवर नियंत्रण नसते.

११. कूर्नोच्या प्रतिमानामध्ये, प्रत्येक उद्योग _____ गृहीत धरून त्याचा नफा वाढवतो.

- अ) त्याच्या प्रतिस्पर्ध्यांची उत्पादन पातळी निश्चित आहे
- ब) त्याचे प्रतिस्पर्धी जोडून राहण्यासाठी किमती समायोजित करतील
- क) मागणी पूर्णपणे लवचिक आहे
- ड) किरकोळ खर्च स्थिर आहे.

१२. खालीलपैकी कोणते अल्पाधिकार बाजाराचे वैशिष्ट्य आहे?

- अ) केवळ एकसंध उत्पादने
- ब) परिपूर्ण माहिती
- क) कंपन्यांमधील परस्परावलंबन
- ड) सरकारी हस्तक्षेप नाही

१३. स्वीझी प्रतिमानामध्ये, मागणी वक्र विकूचीत आहे कारण _____

- अ) कंपन्या किमतीत वाढ करतात परंतु किमतीत कपात करत नाहीत
- ब) कंपन्या किमतीत कपात करतात पण किमतीत वाढ करत नाहीत
- क) मागणी लवचिकता स्थिर आहे
- ड) कंपन्या नेहमी संगनमत करतात.

१४. सामूहिक अल्पाधिकारामध्ये _____ समाविष्ट आहे.

- अ) स्वतंत्रपणे स्पर्धा करणाऱ्या कंपन्या
- ब) संयुक्त नफा वाढवण्यासाठी निर्णयांचे समन्वय साधणाऱ्या कंपन्या
- क) सरकारी हस्तक्षेपामुळे निर्माण झालेली मत्तेदारी
- ड) प्रबळ कंपनीकडून किंमत नेतृत्व

१५. सूचक किंमत नेतृत्वामध्ये _____ समाविष्ट आहे.

- अ) नेता म्हणून काम करणारी सर्वात मोठी उद्योगसंस्था
- ब) एक उद्योगसंस्था ज्यात उच्च दर्जाच्या अंदाजाने किमती ठरविलेल्या आहेत
- क) किमतीत सरकारचा हस्तक्षेप
- ड) कंपन्यांमध्ये पर्यायी किंमत नेतृत्व

१६. असममित माहिती उद्भवते जेव्हा _____

- अ) खरेदीदार आणि विक्रेते दोघांनाही समान माहिती असते
- ब) व्यवहारातील एका पक्षाकडे दुसऱ्या पक्षापेक्षा अधिक किंवा चांगली माहिती असते
- क) बाजार हस्तक्षेपाशिवाय समतोल साधतात
- ड) माहिती महाग आहे परंतु तितकीच वितरित केली जाते

१७. वापरलेल्या गाड्यांच्या बाजारपेठेत, प्रतिकूल निवड तेव्हा होते जेव्हा _____

- अ) गाडीच्या गुणवत्तेची अचूक माहिती फक्त खरेदीदारांकडे असते
- ब) उच्च-गुणवत्तेच्या गाड्या बाजार सोडताना फक्त हलक्या दर्जाच्या वस्तू बाजारात सोडतात
- क) चांगल्या गुणवत्तेसाठी किंमती वाढतात
- ड) विक्रेते त्यांच्या उत्पादनांची सर्व माहिती उघड करतात.

१८. जोखीम-प्रतिरोधी व्यक्ती _____ ला प्राधान्य देते.

- अ) समान अपेक्षित मूल्य असलेल्या जोखमीच्या वर एक विशिष्ट परिणाम
- ब) उच्च संभाव्य परताव्यासह धोकादायक गुंतवणूक
- क) अज्ञात संभाव्यतेसह परिस्थिती
- ड) परिणामांमध्ये फरक नाही

१९. खालीलपैकी कोणता बाजार संकेत बाजाराचे उदाहरण आहे?

- अ) नियोक्ते त्यांची क्षमता दाखवण्यासाठी शैक्षणिक पात्रता वापरतात
- ब) सवलतीसाठी वाटाघाटी करणारे खरेदीदार
- क) विक्रेते उत्पादनांमधील दोष लपवतात
- ड) किमती निश्चित करण्यासाठी संगनमत करणाऱ्या कंपन्या

२०. प्रतिकूल निवडीचा संदर्भ _____ आहे.

- अ) प्रक्रिया ज्यामध्ये खरेदीदार कमी दर्जाच्या वस्तूंना प्राधान्य देतात
- ब) असममित माहितीमुळे उच्च-जोखीम सहभागींना आकर्षित करण्याची बाजारपेठेची प्रवृत्ती
- क) खरेदीदारांना सवलत देणारे विक्रेते
- ड) गुणवत्तेवर आधारित उत्पादनांमध्ये फरक करण्यास असमर्थता
